

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

24. De modis particularibus indulgentiarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

liges rationem, quare in indulgentijs aliquando concedantur mille, & plures anni indulgentiarum: nam remittitur pœna, pro qua homo deberet satisfacere per mille annos pœnitentiæ in hoc mundo. Nec mireris tantam summam annorum; nam multi plura peccata mortalia mille commiserunt, & secundum canones deberent septem millia annorum in pœnitentia transigere: & si essent secundum iustitiam Dei pœnæ infligendæ; adhuc plures essent; quamvis in Purgatorio non sit ista pœna soluenda tam extensa, sed in maxima parte conuertenda in intensiorem. totum hoc deletur per indulgentiam.

Quartò, notandum est cum communi sententia contra Caiet. quod cum absolutè conceditur indulgentia, non opponendo illam particulam, *de iniunctis*, tunc valet quantum ad remissionem pœnarum, quæ in confessione nobis iniunguntur à Confessario, & quæ etiam essent iniungendæ, vel in confessione, vel in Dei iusto iudicio, & modò sub tali forma conceduntur. Ex hoc sequitur vnum illud, nimirum, quòd per indulgentias concessas satisfacit homo pœnis impostis in confessione; vt, si confessarius imposuit ei disciplinam, ieiunium, elemosynam, vel similia aliqua opera exercenda, si indulgentiam consequatur, non tenetur illas subire pœnas, ut habet Anton. loco citato, Sylu. Armill. ver. indulgentia. Duran. dist. 20. quæst. 4. & ita omnes sentiunt. Tamen optimum consilium est, illas implere pœnitentias: & quamvis multæ huius sint causæ, hæc vna est præcipua: nam per illa opera homo consequitur augmentum gratiæ; per solam verò indulgentiam pœnæ remissio fit: plus autem valet vnus gradus gratiæ, quam magna pœnæ remissio.

De modis particularibus indulgentiarum.

CAPVT XXIV.

HIs suppositis, facile erit modos plures, quibus indulgentiæ conceduntur intelligere. Hi autem sunt sex.

Primus est, cum conceditur indulgentia plenaria, & tunc remittitur pœna peccatorum mortalium remissorum, & venialium; ita vt nec vlla in hoc mundo, nec in Purgatorio maneat soluenda pro illis, si debite sit homo consecutus indulgentiam. Aliqui ponunt differentiam inter plenam, & plen-

tiorem,

niorem, & plenissimam indulgentiam; inter quos est Palud. d. 20. q. 4. sed communiter nulla ponitur differentia in re.

Secundus modus est, cum conceditur limitata indulgentia tertiæ, aut quartæ partis peccatorum, & nihil amplius; & tunc intelligitur de pœna debita pro tanta parte peccatorum mortaliū, & venialium, quanta signatur in indulgentia.

Tertius, cum conceditur limitata indulgentia temporis, ut mille annorum, aut bis mille, aut plurium, aut pauciorum; & tunc remittitur pœna illa, quæ remitteretur, si homo illo tempore toto pœniteret, secundum canones, aut secundum Dei iustitiam pœnitentia taxata, & consequenter pœna purgatorij ei respondens.

Quartus modus est, cum conceditur indulgentia annorum aut temporis alicuius, cum numero quarentenarum. In cuius gratiam nota, istas quarentenas esse dierum, nec debere computari extra tempus annorum concessorum; & si conceduntur viginti anni, & decem quarentenæ, istæ quarentenæ sunt etiam in illis viginti annis. Scito enim, cum olim pro peccato in stige batur pœna septem, aut plurium annorum, non in his æqualis erat subeunda pœna; sed erant certi dies, in quibus ærior multo pœna dabatur, & hi dies intelliguntur per quarentenas: v. g. d. 82. can. presb. imponitur sacerdoti fornicario pœnitentia decem annorum, sed ætior in tribus mensibus primis, ut nimirū remotus à quacumq; conuersatione, pane tantum vescatur, & aquam puram bibat, & in diebus festis paruis pisciculis, & leguminibus, & modico utatur vino, reliquo tempore non tam ætæta erat pœnitentia. Huiusmodi ergo ætiores pœnæ dicebantur quarentenæ; modo autem remittitur per indulgentiam pœna purgatorij, quæ remitteretur, si hominem faceret pœnitentiam.

Quintus modus est, cum conceditur indulgentia tot annorum, & aliquando plenaria, & adiungitur cum tertia parte peccatorum, vel quarta parte, & aliquando à tota pœna & culpa, & tunc per culpam, seu tantam partem peccatorum possumus intelligere venialia ipsa. In cuius gratiam, nota vnum ex Palud. d. 20. q. 4. & Anton. i. p. tit. 10. c. 3. §. 1. per opus ipsum, quod in indulgentia ab homine exhibetur, nimirum, per *Pater noster*, aut eleemosynam, aut quid simile, cum ipsa indulgentia remitti venialia omnia aut tantam partem signatam; quod opus per se non poterat facere tantam remissionem: Ecclesia enim habet potestatem instituendi sacramentale in remissionem venia-

lium

lium culpārum; vnde sicut deuotio, quæ adhibetur in sumptione aquæ benedictæ, aut benedictionis Episcopalis, remittit venialia, ratione ipsius sacramentalis, ita & de indulgentia. Et hæc est optima declaratio profecto huius modi concedendi indulgentias, quòd numquam sedes Apostolica vteretur, nisi aliquid verum contineret.

Vltimus modus est, cum conceditur indulgentia Iubilæi. Et quidem ista indulgentia non differt per se à plenaria à culpa, & à poena, nisi in adiuncto; quia frequenter in Iubilæo conceditur facultas absoluedi à reseruatis casibus, & commuandi vota multa; olim non concedebatur nisi rarissimè. Bonifacius extrauag. antiquorum; qui videtur fuisse primus, qui concessit indulgentias plenarias, concessit hoc Iubilæum centesimo quoque anno visitantibus urbem Romanam, ob reuerentiam sedis, quæ in ea est, & vt fideles in fide confirmarentur, & in charitate accenderentur visitantes Martyrum sepulchra: postea Clem. 6. in extrauag. vnigenitus, transtulit in quinquagesimum quemque annum. Postea Paulus II. in vigesimum quintum quemque; & sic manet: Nomen Iubilæi venit ab Hebræo nomine יובל, quod significat cornu arietis: solebant enim Iudæi in signum liberationis alicuius sonare hoc cornu, quia Dominus liberauit Isaac offerendo arietem, quem Abraham sacrificauit loco Isaac. Vnde Leu. 25. in anno illo quinquagesimo, quo tanta liberatio fiebat, tunc enim vacabat terra à labore, tunc possessiones venditæ redibant ad Dominos suos; tunc serui ex filijs Israel liberi erant, solebant vti sonitu cornu huius: ob id, ille annus dicebatur Iubilæi; & sic apud nos, ob tantam remissionem spiritualem indulgentiarum dicitur, Iubilæum, id est, remissio, sumpta significatione seu analogia à prædicta causa.

Quis possit indulgentias concedere.

CAPVT XXV.

Indulgentias concedere possunt Pontifices, Concilium generale, Episcopus, & Legati Pontificis, sed cum triplici discrimine.

Primum est, Pontifex, & generale Concilium possunt indulgentias concedere, etiam plenarias, & sic concessit Concl.

Lare.